

Inicjatywa Obywatelska Instytutów PAN, www.ioi.pan.pl

Kontakt:

prof. dr hab. Janusz Boratyński, Inst. Immunologii i Ter. Dośw. PAN, borat@iitd.pan.wroc.pl, tel. 669266920
prof. dr hab. Michał Kokowski, Inst. Historii Nauki PAN, michal.kokowski@gmail.com, tel. 501841723
dr hab. Marian Srebrny, prof. nadzw. Inst. Podstaw Informatyki PAN, marians@ipipan.waw.pl, tel. 226142785

Kraków-Łódź-Warszawa-Wrocław, 16 stycznia 2019 r.

Szanowny Pan

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa

Dotyczy kwestii dyskryminacji pracowników Instytutów Polskiej Akademii Nauk

Szanowny Panie Premierze,

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o możliwość spotkania z Panem Premierem i przedstawienia dramatycznej sytuacji pracowników Instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz propozycji poprawek do Ustawy o PAN (lub, alternatywnie, do Ustawy 2.0), które pozwolą zatrzymać wieloletnią dyskryminację płacową pracowników Instytutów PAN. Dyskryminacja ta jest skutkiem działań kolejnych Ministrów Nauki i Szkolnictwa Wyższego, którzy od 2010 r. konsekwentnie blokowali wprowadzenie niezbędnych zmian ustawowych w tym zakresie.

Ostatnia inicjatywa min. Jarosława Gowina – przeznaczenie dodatkowych środków na zwiększenie wynagrodzeń pracowników naukowych instytutów PAN – okazała się dalece niewystarczająca. W wyniku dopłat proporcjonalnych do uzyskiwanych dotąd dotacji bazowych, najmniejsze dofinansowanie otrzymały instytuty PAN, które wymagają największego wsparcia finansowego co ośmiesza ideę sprawiedliwości społecznej. Przyczyną tego faktu jest dotychczasowy wadliwy algorytm obliczania subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego (dawniej dotacji bazowej albo dotacji statutowej) i brak ustawowego zapisu o wynagrodzeniach minimalnych analogicznego do zapisu dotyczącego nauczycieli akademickich.

Proponowane poprawki wprowadzają **minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego** oraz **sposób rozliczania kosztów uzyskania przychodu** przez pracowników naukowych instytutów PAN na takich samych zasadach jakie ustawa z dnia 20 lica 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zapewnia pracownikom uczelni wyższych, w tym nauczycielom akademickim zatrudnionym na stanowiskach badawczych, których obowiązki nie różnią się od obowiązków pracowników naukowych instytutów PAN.

W piśmie z dnia 2 października 2018 r. do Minister Finansów Teresy Czerwińskiej (DBF.WFSN.74.112.2018.HŻ) min. Jarosław Gowin wyjaśnił: „na gruncie art. 116 ust. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce całość obowiązków wykonywanych przez nauczyciela akademickiego w ramach stosunku pracy stanowi pracę o charakterze twórczym (dzieło), a z uwagi

na ten charakter – całość jego wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu realizacji ww. obowiązków jest wynagrodzeniem za pracę o charakterze twórczym, bez konieczności składania dodatkowych oświadczeń, czy też prowadzenia ewidencji dotyczącej ilości i wartości utworów zrealizowanych w ramach stosunku pracy.” W tym samym czasie naukowcy zatrudnieni w instytutach PAN są zmuszeni do drobiazgowego wykazywania dzieł zrealizowanych w każdym miesiącu.

Sformułowania poprawek wraz z uzasadnieniem są zawarte w załączonym liście otwartym do władz RP z 17 września 2018 r. podpisanym przez przedstawicieli IOI PAN, Akademii Młodych Uczonych PAN i dyrektorów 60 instytutów PAN. Wcześniej internetową petycję w tej sprawie skierowaną do Pana Premiera podpisało prawie 2000 osób. Mając na uwadze, że w Polsce istnieje 69 instytutów PAN, które zatrudniają łącznie 3800 pracowników naukowych (tyle co jeden uniwersytet) należy to uznać niewątpliwie za jednolity głos środowiska.

Zaproponowane przez nas poprawki zostały przyjęte przez Senacką Komisję Nauki, Edukacji i Sportu, lecz na skutek sprzeciwu przedstawicieli Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Senat je odrzucił. Podczas debaty w Senacie w dniu 11 lipca 2018 r. minister Jarosław Gowin stwierdził m. in. *„Polska Akademia Nauk nie podlega ministrowi nauki i szkolnictwa wyższego, tylko premierowi. To nie jest moja ustawa. Tutaj inicjatorem zmian powinien być premier.”* Dlatego zwracamy się bezpośrednio do Pana Premiera o interwencję w sprawie wprowadzenia postulowanych przez nas poprawek do projektu tzw. małej nowelizacji ustawy o PAN przygotowywanego obecnie przez MNiSW w porozumieniu z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów.

W ostatnim czasie zarówno przedstawiciele MNiSW jak i Prezes PAN dostrzegli problem zbyt niskich wynagrodzeń, co zaowocowało działaniami mającymi na celu oszacowanie kwoty jaka jest konieczna w skali roku aby podnieść wynagrodzenia zasadnicze pracowników naukowych instytutów PAN do poziomu minimalnych stawek obowiązujących dla nauczycieli akademickich i zwiększeniem przez resort środków na dotację na rok 2018 dla instytutów PAN o wskazaną przez Prezydium PAN kwotę 49 577 tys. zł. Niestety, środki te nie mogą spełnić swojej roli, gdyż nie zostały przyznane zgodnie z rzeczywistymi potrzebami poszczególnych instytutów wykazanymi w ankietach, lecz zostały rozdysponowane wg obowiązującego algorytmu podziału dotacji bazowej, co pogłębia dysproporcję w wynagrodzeniach pomiędzy poszczególnymi instytutami PAN. Co więcej, obliczenia przeprowadzono posługując się stawkami brutto bez uwzględnienia kosztów pracodawcy. Ponadto dyrektorzy nie są w żaden sposób zobowiązani do przeznaczenia tych dodatkowych środków na wynagrodzenia dla pracowników, poza apelem o dżentelmeńską postawę wyrażonym przez min. Jarosława Gowina w piśmie do Prezesa PAN prof. dr hab. Jerzego Duszyńskiego z dn. 14.12.2018 r. oraz w komunikacie zamieszczonym na stronach MNiSW z dn. 07.01.2019 r. Na przeszkodzie wypełnieniu literalnych założeń dżentelmeńskiej umowy Ministra z Prezesem PAN stoi również problem proceduralny: za dodatkowymi środkami przekazanymi jednorazowo instytutom PAN w 2018 r. nie nastąpiła, analogicznie do podwyżek

uposażeń na uczelniach, gwarancja wzrostu środków na wynagrodzenia w roku 2019 i latach kolejnych, co utrudnia prowadzenie racjonalnej polityki kadrowej przez dyrektorów instytutów PAN.

Wprowadzenie proponowanych przez nas poprawek do ustawy wraz z odpowiednim stałym w latach podwyższeniem subwencji (dotacji bazowej) oraz wyodrębnienie z subwencji składnika kadrowego (niezależnego w bezpośredni i pośredni sposób od kosztochłonności dyscypliny) uzdrowiłoby sytuację. Pragniemy zauważyć, że koszty takich regulacji są dla budżetu Państwa znikome. Wyliczona na podstawie analizy ankiet kwota to jedynie ok 50 mln złotych rocznie, bez uwzględnienia kosztów pracodawcy. Nasze wcześniejsze szacunki przeprowadzone wspólnie z ekspertami NSZZ Solidarność wskazywały kwotę rzędu 100 mln zł.

W związku z powyższym zwracamy się do Pana Premiera o wyznaczenie terminu spotkania, na którym będziemy mogli osobiście wyjaśnić szczegóły poruszanej sprawy.

Z wyrazami szacunku

Przedstawiciele Inicjatywy Obywatelskiej Instytutów PAN

prof. dr hab. Janusz Boratyński, Inst. Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN, Wrocław
dr hab. Krystyna Dąbrowska, prof. nadzw. Inst. Immunologii i Terapii Dośw. PAN, Wrocław
dr hab. Lidia Karabon, prof. nadzw. Inst. Immunologii i Terapii Dośw. PAN, Wrocław
prof. dr hab. Włodzimierz Klonowski, Inst. Biocybernetyki i Inż. Biomedycznej PAN, Warszawa
prof. dr hab. Michał Kokowski, Instytut Historii Nauki PAN, Kraków
prof. dr hab. Jacek Koronacki, Instytut Podstaw Informatyki PAN, Warszawa
dr Magdalena Kotowska, Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN, Wrocław
dr hab. Jolanta Łukasiewicz, prof. nadzw. Inst. Immunologii i Terapii Dośw. PAN, Wrocław
mgr Ariadna Masłowska-Nowak, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa
dr hab. Paweł Parniewski, prof. nadzw. Instytut Biologii Medycznej PAN, Łódź
prof. dr hab. Mikołaj Sokołowski, Instytut Badań Literackich PAN
dr hab. Marian Srebrny, prof. nadzw. Inst. Podstaw Informatyki PAN, Warszawa
dr Dominik Szulc, Instytut Historii PAN, Warszawa
prof. dr hab. Anna Zielińska, Instytut Sławistyki PAN, Warszawa
prof. dr hab. Andrzej Ziemia, Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej, Warszawa

W załączeniu:

List otwarty do władz RP z dnia 17.09.2018 r. w sprawie pilnego wprowadzenia zapisów ustawowych dotyczących pracowników naukowych instytutów Polskiej Akademii Nauk

Do wiadomości:

Pan
dr Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Pan
prof. dr hab. Jerzy Duszyński
Prezes Polskiej Akademii Nauk